

Palvelusetelisääntökirja Vammaisten lasten ja nuorten asumista tukevat palvelut sekä vammaisten lyhytaikainen huolenpito

Voimassa 1.3.2025 alkaen

Sisällys

1	Palvelun tarkoitus ja palvelusetelipalvelu	2
1.1	Uusi vammaispalvelulaki ja vammaispalvelulain mukainen vammainen henkilö sekä siirtymäsäädös ..	2
1.2	Monivammaisten lasten ja nuorten kotiin annettavat hoiva- ja huolenpitopalvelut	3
1.3	Vammaisten lyhytaikainen huolenpito	4
1.4	Lyhytaikaisen huolenpidon sisältö, määrä ja toteuttamistapa	4
1.5	Lapsen asumisen tuen sisältö, määrä ja toteutustapa	5
2	Palvelusetelillä järjestetty palvelu	6
2.1	Palvelusetelipalvelun luokat	7
2.1.1	Monivammaisten lasten ja nuorten kotiin annettavat hoiva- ja huolenpitopalvelut	8
2.1.2	Lyhytaikaisen hoidon palveluseteli 38,20 €/h	8
2.1.3	Lapsen asumisen tuen palveluseteli 38,20 €/h	9
2.1.4	Matkakorvaus palveluseteli	9
3	Palvelun vähimmäisvaatimukset	9
3.1	Yhteiset henkilöstön osaamisen vaatimukset	10
3.2	Rikosrekisteriotteen tarkistaminen	11
3.3	Palvelukerran peruutus ja keskeytys	12
3.4	Kirjaaminen, arkistointi ja tietoturva	12
3.5	Laskutus	13
4	Vammaisten lasten ja nuorten asumista tukevien palvelujen sekä vammaisten lyhytaikaisen huolenpidon palvelusetelituottajahakemukseen liitettävät asiakirjat	14
5	Sääntökirjan liitteet	15

Palvelukohtainen sääntökirja: Vammaisten lasten ja nuorten asumista tukevat palvelut sekä vammaisten lyhytaikainen huolenpito

Jokaisessa Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen - Siun soten (jatkossa tekstissä käytetään nimitystä Siun sote) palvelusetelissä on käytössä palvelusetelisääntökirja, joka sisältää kaksi osaa: yleisen osan ja palvelukohtaisen osan. Yleinen osa on erillinen asiakirja, jonka vaatimukset koskevat kaikkia Siun soten palvelusetelituottajia ja -toimintaa.

Palvelukohtainen osa sisältää yksityiskohtaisempia vaatimuksia kyseisellä palvelusetelillä tuotettavalle palvelulle. Palvelusetelituottaja sitoutuu noudattamaan molempien sääntökirjojen vaatimuksia palvelusetelituottajana toimiessaan. Mikäli palvelusetelisääntökirjan palvelukohtainen osa on ristiriidassa palvelusetelisääntökirjan yleisen osan kanssa, noudatetaan yleisessä osassa annettuja vaatimuksia ja linjauksia.

1 Palvelun tarkoitus ja palvelusetelipalvelu

1.1 UUSI VAMMAISPALVELULAKI JA VAMMAISPALVELULAIN MUKAINEN VAMMAINEN HENKILÖ SEKÄ SIIRTYMÄSÄÄDÖS

Uuden vammaispalvelulain (675/2023) mukaan vammaisella henkilöllä on oikeus yleisiin palveluihin, jotka ovat ensisijaisia erityispalveluihin nähden. Vammaispalvelulaki on toissijainen erityislaki. Vammaisilla henkilöillä on oikeus yleisiin palveluihin, jotka ovat ensisijaisia erityispalveluihin nähden. Vammaispalvelulaki on toissijainen erityislaki. Uuden vammaispalvelulain perusteella järjestetään palveluita vain, jos ensisijaisessa lainsäädännössä tarkoitetut palvelut eivät ole henkilön yksilöllisen palvelutarpeen ja edun kannalta sopivia ja riittäviä. Lisäksi edellytyksenä on, että asiakkaan välttämätön avun ja tuen tarpeensa poikkeaa siitä, mikä on vastaavassa elämänvaiheessa olevan henkilön tavanomainen tarve. Asiakkaan edun arvioinnissa ei oteta huomioon palvelusta määrättävää maksua.

Vammaispalvelulakia sovelletaan lain 2 §:ssä määritellyyn vammaiseen henkilöön. Tämä tarkoittaa, että oikeus vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin on henkilöllä, joka täyttää kaikki vammaisen henkilön määritelmässä mainitut edellytykset.

Vammaispalvelulaissa on lisäksi säädetty kunkin palvelun osalta palvelukohtaisista myöntämisedellytyksistä, jotka vammaisen henkilön on myös täytettävä ollakseen oikeutettu kyseiseen palveluun.

Vanhan vammaispalvelulain (380/1987) tai kehitysvammalain (519/1977) perusteella tehdyt päätökset pysyvät voimassa päätöksiin merkityn voimassaoloajan. Päätökset pysyvät kuitenkin voimassa enintään kolme vuotta uuden vammaispalvelulain voimaantulosta. Esimerkiksi toistaiseksi voimassa olevat päätökset ovat voimassa enintään kolme vuotta uuden lain voimaantulosta. Päätökset on kuitenkin saatettava uuden vammaispalvelulain mukaisiksi: vammaisen henkilön aloitteesta aina, tai hyvinvointialueen aloitteesta silloin, kun vammaisen henkilön palvelutarve sitä edellyttää.

Siirtymäajan vuoksi palvelukohtaista sääntökirjaa monivammaisten lasten ja nuorten kotiin annettavat hoiva- ja huolenpitopalvelut täydennetään vammaispalvelulain (675/2023) lyhytaikaisen huolenpidon ja lasten asumisen tuen palvelulla palvelujen samankaltaisuuden vuoksi. Siirtymäajan jälkeen palvelukohtaista sääntökirjasta poistetaan Monivammaisten lasten ja nuorten kotiin annettavat hoiva- ja huolenpitopalvelujen sisältö.

1.2 MONIVAMMAISTEN LASTEN JA NUORTEN KOTIIN ANNETTAVAT HOIVA- JA HUOLENPITOPALVELUT

Kotiin annettavaa hoiva- ja huolenpitopalveluja järjestetään pääasiassa palvelusetelin avulla erittäin vaikeasti monivammaisille lapsille ja nuorille, joilla on jatkuvan valvonnan ja vaativan ympärivuorokautisen hoidon ja hoivan tarve.

Hoidon ja palvelun tarpeen määrittely perustuu palvelutarpeen arvioon ja asiakassuunnitelmaan sekä perheen kokonaistilanteeseen. Erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden osalta palvelutarpeen arvion tekee sosiaalityöntekijä. Sosiaalityöntekijä arvioi myös hoitajan sijaisen perehdytykseen tarvittavan lisätuntien tarpeen hoitajan vaihtotilanteissa. Hoiva- ja huolenpitopalvelujen avulla järjestettävä tuki ovat osa kotiin järjestettävän asumisen tuen kokonaisuutta. Siun sote voi toteuttaa asiakkaan kotona asumisen erilaisten palvelukokonaisuuksien ja tukitoimien avulla.

Monivammaisten lasten ja nuorten hoiva- ja huolenpitopalvelujen palvelusetelin tarkoituksena on turvata lapsen oikeus elää oman perheensä kanssa ja tukea perhettä sekä lasta ja nuorta arjessa selviytymisessä. Palvelulla pyritään turvaamaan lapsen välttämätön huolenpito sekä terveys ja kehitys lapsen omassa kodissa ja muissa arjen ympäristöissä hoiva- ja huolenpitopalvelujen avulla. Lapsen edun huomioiminen on aina ensisijaista.

Hoiva- ja huolenpitopalvelujen lähtökohtana on asiakkaan ja hänen perheensä kunnioittaminen, asiakkaan ja läheisten osallisuus sekä palvelujen oikea-aikaisuus ja turvallisuus sekä kuntoutumisen edistäminen ja toimintakyvyn parantaminen. Palvelu toteutetaan aina yhteistyössä perheen kanssa.

Hoiva- ja huolenpitopalvelujen palvelusetelit on tarkoitettu ensisijaisesti:

- Monivammaisten lasten ja nuorten hoiva- ja huolenpitopalvelujen palvelusetelin palveluseteliluokat 1, 2 ovat käytettävissä vain erityishuolto-ohjelmassa myönnettyjen palvelujen mukaisesti.
- Erityistä tukea tarvitseville alle 25- vuotiaille monivammaisille lapsille ja nuorille.
- Vammaisille lapsille ja nuorille, joiden riittävää hoiva- ja huolenpitopalvelua ei voida järjestää muilla järjestämistavoilla tai ensisijaisilla palveluilla.
- Lapsille ja nuorille, jotka tarvitsevat erittäin vaativan tasoista huolenpitoa, mutta palvelu järjestetään lapsen kotona tai muussa erikseen sovituksessa paikassa.

Monivammaisten lasten ja nuorten kotiin annettavaa hoivapalvelun palveluseteliä voidaan käyttää erityisellä harkinnalla ilman palveluasumispäätöstä.

1.3 VAMMAISTEN LYHYTAIKAINEN HUOLENPITO

Vammaispalvelulainsäädännön uudistamisen tavoitteena on ollut, että jokainen vammaisen henkilö saa sellaisen palvelukokonaisuuden, joka parhaiten vastaa hänen yksilöllisiin tarpeisiinsa. Lyhytaikaisen huolenpidon palvelulla täydennetään vammaisen henkilön yksilöllisten tarpeiden mukaan sosiaalihoitolain, perusopetuslain ja omaishoidon tuesta annetun lain mukaisia palveluita. Omaishoidon tukena järjestettävä omaishoitajan vapaan aikainen huolenpito on ensisijaista lyhytaikaiseen huolenpitoon nähden. Lyhytaikaisen hoidon myöntäminen ei edellytä, että vammaisen henkilö saa omaishoidon tukea.

Lyhytaikaista huolenpitoa järjestetään kaikenikäisille vammaiselle henkilöille silloin, kun asiakas täyttää vammaispalvelulain ja lyhytaikaisen hoidon myöntämisen kriteerit.

Lyhytaikaisen hoidon palvelua järjestetään palvelusetelin avulla vammaisille asiakkaille, mutta erityisesti monivammaisille lapsille ja nuorille, joilla on jatkuvan valvonnan ja vaativan ympärivuorokautisen hoidon ja hoivan tarve.

1.4 LYHYTAIKAISEN HUOLENPIDON SISÄLTÖ, MÄÄRÄ JA TOTEUTTAMISTAPA

Lyhytaikaisen huolenpidon tarkoituksena on turvata oman perheensä tai muun läheisensä kanssa asuvan vammaisen henkilön tarvitsema välttämätön huolenpito ja tukea huolenpidosta vastaavien henkilöiden hyvinvointia sekä mahdollistaa heidän suoriutumisensa esimerkiksi työhön, yritystoiminnan harjoittamiseen tai opiskelun liittyvistä velvoitteista. Palvelu toteutetaan ensisijaisesti vammaisen henkilön yksilöllisten tarpeiden mukaan. Palveluseteli palvelut on tarkoitettu vammaisille henkilöille, joiden riittävää hoiva- ja huolenpitopalvelua ei voida järjestää muilla järjestämistavoilla tai ensisijaisilla palveluilla.

Lyhytaikaisella huolenpidolla tarkoitetaan huolenpitoa, joka on luonteeltaan tilapäistä tai tietyin väliajoin toistuvaa. Tilanteet, joissa vammaisen henkilö tarvitsee palvelua, voivat olla ennakoon tiedossa olevia ja säännöllisesti toistuvia tai poikkeuksellisia ja äkillisiä tilanteita. Äkillinen avun tarve voi johtua esimerkiksi huolenpidosta vastaavan henkilön sairastumisesta, asioinnin tarpeesta, kriisitilanteesta.

Lyhytaikaista huolenpitoa voidaan järjestää kaikenikäisille vammaisille henkilöille. Lapsi voi saada lyhytaikaista huolenpitoa silloin, kun hänen huolenpitonsa ja huolenpidon tarpeensa johtuvat vammasta tai sairaudesta, ei nuoresta iästä.

Lyhytaikainen huolenpito toteutetaan siten, että se tukee vammaisen henkilön osallisuutta hänen ikänsä ja kehitysvaiheensa edellyttämällä tavalla. Lyhytaikaisen huolenpidon määrästä ja toteutustavasta päätettäessä otetaan huomioon vammaisen henkilön palvelutarpeen arviointiin ja asiakassuunnitelmaan kirjattu avun, tuen ja huolenpidon tarve, vammaisen henkilön toivomukset sekä perheen tilanne kokonaisuudessaan. Erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden osalta palvelutarpeen arvion tekee sosiaalityöntekijä. Sosiaalityöntekijä arvioi myös hoitajan sijaisen perehdytykseen tarvittavan lisätuntien tarpeen hoitajan vaihtotilanteissa.

Lyhytaikaisessa huolenpidossa huomioidaan erityisesti kotona asuvat erityistä tukea tarvitsevat alle 25- vuotiaat monivammaiset lapset ja nuoret. Hoidon määrä ja toteutustapa vaihtelevat yksilöllisen tilanteen mukaan, johon vaikuttaa vammaisen henkilön ikä, perhetilanne ja hoidon sitovuus sekä turvallisuuden varmistaminen. Lyhytaikaista huolenpitoa voidaan toteuttaa myös vammaisen henkilön kotona tai muussa erikseen sovitussa paikassa. Lyhytaikaista palvelua voi olla myös vammaisten lasten koulujen loma-aikaisen hoidon palvelu sekä perusopetuksen yhteydessä järjestettävä aamu- ja iltapäivähuolenpito.

Lyhytaikainen huolenpito tarkoittaa yleensä muutaman tunnin, päivän tai viikon pituisia jaksoja, jotka saattavat myös olla toistuvia. Lyhytaikaisen hoidon jaksot voivat olla myös pidempiä poikkeustilanteissa esimerkiksi hoidosta vastaavan henkilön sairastuessa. Erityisissä tilanteissa palveluntuottajan on velvollisuus tuottaa asiakkaalle palvelua tämän tarpeen mukaan myös iltaisin, viikonloppuisin ja arkipyhinä sekä tarvittaessa yöaikaan. Yhtäjaksoisen lyhytaikaisen hoidon keston on kuitenkin tarkoitus olla **alle kolme kuukautta**. Jos vammaisella henkilöllä on tätä pidempiaikainen yhtäjaksoisen tuen tai hoidon tarve, selvitetään millä muulla palvelulla tarpeeseen voidaan vastata.

Lyhytaikaista huolenpitoa voidaan toteuttaa henkilökohtaisena tai ryhmässä annettavana palveluna taikka osana muuta palvelua. Siun sote voi toteuttaa asiakkaan palveluasumisen erilaisten palvelukokonaisuuksien ja tukitoimien avulla.

1.5 LAPSEN ASUMISEN TUEN SISÄLTÖ, MÄÄRÄ JA TOTEUTUSTAPA

Lapsen asumisen tuen tavoitteena ja tarkoituksena on turvata lapsen mahdollisuus asua kotona oman perheensä kanssa. Vammaiselle lapselle ja hänen perheelleen on järjestettävä sellainen asumisen tuki, joka mahdollistaa

lapselle hänen ikäänsä ja kehitysvaiheeseensa nähden tarpeellisen hoidon ja huolenpidon, osallisuuden sekä turvallisen kasvuympäristön.

Vammaisella lapsella on oikeus saada asumisen tukea, jos hän tarvitsee apua tai tukea voidakseen hoitaa päivittäiset toimensa. Lapsen kotona asuminen turvataan riittävällä, lapsen ja perheen tarpeiden mukaisilla, vammaispalvelulain ja muiden lakien perusteella kotiin järjestettävillä palveluilla ja tuella.

Lapsen asuminen voidaan toteuttaa muualla kuin lapsen oman perheen kanssa vain, jos kotiin järjestettävät palvelut eivät ole riittäviä huomioiden lapsen yksilölliset tarpeet. Tällainen tilanne voi tulla kyseeseen esimerkiksi, jos lapsi tarvitsee niin erikoistunutta ja vaativaa huolenpitoa ja huolenpitoa, ettei sitä voida kattavienkaan palveluiden turvin järjestää kotiin.

Erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden osalta palvelutarpeen arvion tekee sosiaalityöntekijä. Sosiaalityöntekijä arvioi myös hoitajan sijaisen perehdytykseen tarvittavan lisätuntien tarpeen hoitajan vaihtotilanteissa. Palvelulla pyritään turvaamaan lapsen välttämätön huolenpito sekä terveys ja kehitys lapsen omassa kodissa ja muissa arjen ympäristöissä. Lapsen edun huomioiminen on aina ensisijaista ja palvelun lähtökohtana on asiakkaan ja hänen perheensä kunnioittaminen, asiakkaan ja läheisten osallisuus, oikea-aikaisuus ja turvallisuus sekä kuntoutumisen edistäminen ja toimintakyvyn parantaminen. Palvelu toteutetaan aina yhteistyössä perheen kanssa.

Lasten asumisen tuen palvelusetelin laajuus, sisältö suunnitellaan yhdessä asiakkaan ja perheen kanssa palvelutarpeen arvioinnin tai asiakassuunnitelman teon yhteydessä.

Palveluntuottajan on velvollisuus tuottaa asiakkaalle palvelua tämän tarpeen mukaan myös iltaisin, viikonloppuisin ja arkipyhinä sekä tarvittaessa yöaikaan. Hoidon ja palvelun tarpeen määrittely perustuu palvelutarpeen arvioon ja asiakassuunnitelmaan sekä perheen kokonaistilanteeseen. Erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden osalta palvelutarpeen arvion tekee sosiaalityöntekijä. Sosiaalityöntekijä arvioi myös hoitajan sijaisen perehdytykseen tarvittavan lisätuntien tarpeen hoitajan vaihtotilanteissa. Hoiva- ja huolenpitopalvelujen avulla järjestettävä tuki ovat osa kotiin järjestettävän palveluasumisen kokonaisuutta. Siun sote voi toteuttaa asiakkaan palveluasumisen erilaisten palvelukokonaisuuksien ja tukitoimien avulla.

2 Palvelusetelillä järjestetty palvelu

Vammaisten lasten ja nuorten asumista tukevien palvelujen sekä vammaisten lyhytaikaisen huolenpidon palveluseleissä Siun sote käyttää kattohintaa, jonka enimmäishinnan Siun sote on määritellyt (hyväksymisehto). Palvelu on asiakkaalle maksutonta palvelua, eikä asiakkaalta saa periä omavastuuta palvelusetelin käytöstä.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluehallitus vahvistaa palvelusetelin arvot vuosittain. Palvelusetelituottaja ei voi tehdä monivammaisten lasten ja nuorten kotiin annettavat hoiva- ja huolenpitopalvelut vammaisten, lyhytaikaisen hoidon osalta hinnan korotuksia.

Siun soten vammaispalvelu arvioi asiakaskohtaisesti palvelujen ja tukitoimien tarpeen. Asiakkaan avun tarve määrittelee palvelusetelin sisällön. Asiakassuunnitelmassa määritellään, mitä asiakas tarvitsee ja miten asiakkaan tarpeiden mukaiset palvelut toteutetaan. Palveluseteliä voi käyttää vain asiakkaan asiakassuunnitelmassa sovittuihin palveluihin.

Vammaispalvelun sosiaalityöntekijä tekee asiakkaalle viranhaltijapäätöksen ja laatii sähköisen palvelusetelin. Palvelupäätös tehdään asiakkaalle määräaikaaisesti tai toistaiseksi. Asiakkaan palvelujen suunnitteluun osallistuu vammaispalvelun ammattihenkilöstön lisäksi asiakas ja hänen huoltajansa sekä tarvittaessa asiakkaan huolenpitoon osallistuvat muut tahot.

Asiakkaalla tai hänen huoltajallaan tulee olla palvelutarpeen lisäksi kyky ja mahdollisuus palvelusetelin käyttämiseen ja toimimiseen kuluttaja-asemassa. Asiakas voi myös kieltäytyä hänelle myönnetystä palvelusetelistä, jolloin Vammaispalvelu järjestää palvelun muilla tavoin. Asiakkaalla ei ole myöskään oikeutta vaatia palvelua järjestettäväksi palvelusetelillä.

Asiakkaan yksilöllistä asiakassuunnitelmaa tarkistetaan säännöllisin väliajoin asiakkaan, hänen huoltajansa tai vammaispalvelun työntekijän aloitteesta. Suunnitelmaa tarkistetaan, jos suunnitellut ja myönnetyt palvelusetelipalvelut eivät vastaa asiakkaan palvelutarvetta tai ovat ristiriidassa asiakkaan toimintakyvyn kanssa. Palvelusetelituottajalla on velvollisuus ilmoittaa vammaispalvelun työntekijälle havaitessaan suunnitelman puutteelliseksi asiakkaan palvelutarpeeseen tai toimintakykyyn nähden. **Palvelusetelituottajan on myös ilmoitettava siitä, jos asiakkaalle myönnetty tuntimäärä on joko yli- tai alimitoitettu.**

Vammaisten lyhytaikaisen huolenpidon ei voi käyttää siivoamiseen tai kodinhuolenpitoon liittyviin tehtäviin. Siivoamisella tässä tapauksessa tarkoitetaan esimerkiksi ikkunanpesua, suursiivousta, ullakon tai varaston siivoamista. Palvelu ei myöskään voi sisältää muuta ammatillista työtä, esimerkiksi remontointia ja kodin korjaustyötä. Epäselvissä tilanteissa palvelusetelituottajan tulee olla yhteydessä Siun soten vammaispalveluun. Palvelua ei voida toteuttaa, mikäli asiakas ei itse ole paikalla.

2.1 PALVELUSETELIPALVELUN LUOKAT

Vammaisten lasten ja nuorten asumista tukevien palvelujen sekä vammaisten lyhytaikaisen huolenpidon palvelusetelin laajuus ja sisältö suunnitellaan yhdessä asiakkaan ja perheen kanssa palvelutarpeen arvioinnin tai asiakassuunnitelman teon yhteydessä. Sosiaalityöntekijä tai sosiaaliohjaaja tekee viranhaltijapäätöksen, jonka jälkeen asiakas saa palvelusetelin käyttöönsä. Asiakas valitsee hyväksytyistä palvelusetelituottajista itselleen sopivimman.

Palveluntuottajan on velvollisuus tuottaa asiakkaalle palvelua tämän tarpeen mukaan myös iltaisin, viikonloppuisin ja arkipyhinä sekä tarvittaessa yöaikaan.

2.1.1 Monivammaisten lasten ja nuorten kotiin annettavat hoiva- ja huolenpitopalvelut

Palveluluokka 1. Kodissa tai kodin ulkopuolella tapahtuva osallisuutta tukeva toiminta: 27,58 €/h

Tuen ja palvelun tarve vaihtelee yksilöllisesti sekä määrältään, sisällöltään että ajallisesti. Tuen tarve voi olla esimerkiksi lapsen kouluun lähdön varmistamista huoltajan ollessa poissa kotoa, kodin ulkopuolella tapahtuvan vapaa-ajan toiminnan ja harrastusten tavoitteellista tukemista tai niiden mahdollistamista, sosiaalisten suhteiden luomista sekä osallisuuden ja itsenäistymisen tukemista. Tuentarvetta voi olla minä viikonpäivänä tahansa, eri vuorokaudenaikoina.

Joissain tilanteissa palvelu ei ole hoivaa ja huolenpitoa, vaan palvelu painottuu valvontaan, esimerkiksi lapsen saattamiseen tai tukena olemiseen. Näissä tilanteissa työ on tavoitteellista ja vastuullista, mutta asiakkaan palvelutarpeen mukaan työntekijältä ei edellytetä välttämättä lähihoitajatasoista tutkintoa.

Palveluluokka 2. Erittäin vaativa kotiin annettava huolenpito ja hoiva: 38,20 €/h

Vaikeasti vammaisten lasten perheiden on mahdollista saada kotiin huolenpitoapua, mikäli lapsen huolenpito on erittäin vaativaa, eikä tarpeeseen voida vastata muilla järjestämistavoilla tai ensisijaisilla palveluilla. Tässä palveluluokassa edellytetään vähintään lähihoitajatasoista tutkintoa.

Molemmissa monivammaisten lasten- ja nuorten palvelujen kotiin annettavat hoiva- ja huolenpitopalvelujen palvelusetelin palveluluokissa perustuntihintaan lasketaan yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimuksen mukaiset lisät ja matka-ajat eivät sisälly hoiva- ja huolenpitopalvelu-aikaan. Asiakas on oikeutettu käyttämään palveluseteliä vain palvelusetelissä mainitun palvelun maksamiseen Siun soten hyväksymältä palvelusetelituottajalta. Asiakas voi hankkia palvelusetelituottajalta lisäpalveluja, mutta asiakas maksaa itse hankkimansa lisäpalvelut palvelusetelituottajalle heidän keskinäisen sopimuksensa mukaisesti.

2.1.2 Lyhytaikaisen hoidon palveluseteli 38,20 €/h

Tässä palveluluokassa edellytetään vähintään lähihoitajatasoista tutkintoa. Palveluluokan perustuntihintaan lasketaan yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimuksen mukaiset lisät. Matka-ajat kumpaankin suuntaan eivät sisälly hoiva- ja huolenpitopalvelu-aikaan. Asiakas on oikeutettu käyttämään palveluseteliä vain palvelusetelissä mainitun palvelun maksamiseen Siun soten hyväksymältä palvelusetelituottajalta. Asiakas voi

hankkia palvelusetelituottajalta lisäpalveluja, mutta asiakas maksaa itse hankkimansa lisäpalvelut palvelusetelituottajalle heidän keskinäisen sopimuksensa mukaisesti.

2.1.3 Lapsen asumisen tuen palveluseteli 38,20 €/h

Tässä palveluluokassa edellytetään vähintään lähihoitajatasoista tutkintoa. Palveluluokan perustuntihintaan lasketaan yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimuksen mukaiset lisät. Matka-ajat kumpaankin suuntaan eivät sisälly hoiva- ja huolenpitopalvelu-aikaan. Asiakas on oikeutettu käyttämään palveluseteliä vain palvelusetelissä mainitun palvelun maksamiseen Siun soten hyväksymältä palvelusetelituottajalta. Asiakas voi hankkia palvelusetelituottajalta lisäpalveluja, mutta asiakas maksaa itse hankkimansa lisäpalvelut palvelusetelituottajalle heidän keskinäisen sopimuksensa mukaisesti.

2.1.4 Matkakorvaus palveluseteli

Palvelun myöntäjä voi harkintansa puitteissa myöntää asiakkaalle matkakorvaussetelin korvaamaan palvelusetelituottajan matkakuluja lapsen asumisen tuen ja lyhytaikaisen huolenpidon palveluissa, mikäli asiakas asuu taajama-alueen ulkopuolella ja lähimmältä kotihuolenpitotoimistolta (tai edellisen asiakkaan luota) asiakkaan luokse yhdensuuntainen matka on yli 12 kilometriä. Korvaus maksetaan yli 12 kilometrin ylittävältä osalta. Matkakorvaus on valtion matkustusäännön mukainen.

3 Palvelun vähimmäisvaatimukset

Palvelusetelituottajan palvelun tulee olla sisällöltään ja laadultaan vähintään tämän sääntökirjan mukainen. Palvelusetelituottajan tulee ottaa toiminnassaan huomioon asiakkaan olosuhteet, yksilölliset tarpeet, toimintakyky ja ikätaso. Palvelun tulee täyttää sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) mukaisesti oikeus hyvään sosiaalihuoltoon ja hyvään kohteluun.

Palvelusetelituottajan tehtävänä on huolehtia asiakkaiden itsemääräämisoikeuden säilyttämisestä, oikeudenmukaisuudesta ja hyvästä kohtelusta sekä yksilöllisyyden ja turvallisuuden turvaamisesta. Vastuu tästä on palvelua tuottavalla toimintayksikön vastaavalla johtajalla. Palvelusetelituottajan on huolehdittava siitä, että jokaisen asiakkaan yksilölliset tarpeet huomioidaan ja niihin vastataan.

Asiakkaalle annettavien palvelujen tulee olla suunnitelmallisia ja tavoitteellisia. Asiakkaan olemassa olevia voimavaroja on tuettava, ja palvelun on oltava yksilöllisiin tarpeisiin perustuvaa. Palvelusetelituottaja sitoutuu tuottamaan laadullisesti hyvää sosiaalihuoltoa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) mukaisesti.

Palvelusetelituottajalla on velvollisuus ilmoittaa vammaispalvelun työntekijälle havaitessaan asiakassuunnitelmaa puutteelliseksi asiakkaan palvelutarpeeseen tai toimintakykyyn nähden. Palvelusetelituottajan on myös ilmoitettava siitä, jos asiakkaalle myönnetty tuntimäärä on joko yli- tai alimitoitettu. Palvelusetelituottajalla on velvollisuus tarkistaa asiakkaalta, ja tarvittaessa päätöksen tehneeltä työntekijältä, että asiakkaalle on myönnetty palveluseteli. Ilman myönteistä päätöstä palvelusetelituottajalla ei ole mahdollisuutta veloittaa Siun sotea palvelusetelipalvelusta. Palveluseteliä voi käyttää vain asiakkaan asiakassuunnitelmassa sovittuihin palveluihin. Palveluntuottajan vaihtaminen on mahdollista ottamalla yhteys asiakkaan vammaispalvelun omatyöntekijään.

3.1 YHTEISET HENKILÖSTÖN OSAAMISEN VAATIMUKSET

Työntekijän koulutusvaatimuksena on vähintään sosiaali- ja terveysalan perustutkinto. Poikkeuksena monivammaisten lasten ja nuorten kotiin annettavien hoiva- ja huolenpitopalvelujen palveluluokka 1, jossa asiakkaan palvelun tarve määrittää koulutusvaatimuksen. Työntekijän tulee olla Valviran rekisteröimä ammattihenkilö ja hänellä tulee olla riittävä lääkehoidon osaaminen ja lääkeluvat STM:n Turvallinen lääkehuolenpito -oppaan mukaisesti sekä EA1-koulutusta vastaavat ensiaputaidot.

Palveluntuottajan on huolehdittava henkilöstönsä perehdytyksestä, ammattitaidon ja osaamisen kehittämisestä sekä riittävästä täydennyskoulutuksesta. Koulutukset ja osaaminen kirjataan henkilökuntaluetteloon. Palvelusetelituottaja vastaa siitä, että avustajana toimivat osaavat toimia kansalaistaitojen tasolla esimerkiksi hätätilanteissa.

Palveluntuottajalla tulee olla lääkehuolenpitosuunnitelma, joka on laadittu sosiaali- ja terveysministeriön Turvallinen lääkehuolenpito-oppaan mukaisesti ja sisältää myös ohjeen lääkepoikkeamien dokumentoinnista, seurannasta ja toimenpiteistä.

Vammaisen lyhytaikaisen huolenpidon ja lasten asumisen tuen palvelussa ei voida toteuttaa rajoitustoimenpiteitä. Mikäli asiakkaalla esiintyy haastavaa käyttäytymistä, tulee palveluntuottajan olla yhteydessä vammaispalveluun.

Kaikilla palveluntuotantoon osallistuvilla tulee olla sujuva eli ymmärrettävä (sekä kuullun ymmärtäminen että puheen tuotto ja kirjallinen) suomen kielen taito. Henkilöstöllä tulee olla vaihtoehtoisten kommunikaatiomenetelmien taitoa. Näitä ovat esimerkiksi kuvat, piirtäminen, kirjoittaminen, selkokieli ja erilaiset yksilölliset kommunikointimateriaalit. Asiakkaan käyttäessä ainoana kommunikaatiomenetelmänä viittomakieltä, tulee työntekijällä olla riittävä suomen viittomakielen osaaminen asiakasturvallisuuden ja kommunikaation varmistamiseksi.

Palveluntuottajan henkilöstöllä tulee olla perustaidot avustamiseen liikkumisessa esimerkiksi pyörätuolin, rollaattorin, valkoisen kepin ja muiden liikkumisen apuvälineiden kanssa. Palvelusetelituottaja vastaa siitä, että avustajana toimivilla on esittää kuvallinen henkilökortti (ajokortti, passi tai muu) asiakkaan luokse mennessään. Henkilökunnalla on voimassa olevat työsopimukset. Palvelusetelituottajalla tulee olla henkilöstön perehdytysohjelma/-suunnitelma ja kirjalliset toimintaohjeet. Palvelusetelituottaja ei hoida asiakkaan raha-asioita eikä käsittele käteistä rahaa tai pankkikorttia. Tarvittaessa asiakkaalle voidaan hakea edunvalvontaa raha-asoiden hoitamiseksi.

Palvelusetelituottajan ja sen alihankkijan työntekijät ovat vaitiolovelvollisia asiakkaittensa asioista. Vaitiolovelvollisuus on voimassa myös sopimuksen päätyttyä. Palvelusetelituottaja on velvollinen ottamaan huomioon salassapitoa koskevat määräykset alihankintasopimuksia tehdessään.

Palveluntuottajalla on velvollisuus ilmoittaa vammaispalvelun edustajalle, jos asiakkaalle myönnetty tuntimäärä on joko yli- tai alimitoitettu tai palvelu ei vastaa asiakkaan palveluntarvetta. Asiakassuunnitelman ja palvelupäätöksen tarkistamista varten asiakasta tulee ohjata ottamaan yhteyttä omaan työntekijäänsä vammaispalvelussa. Mikäli asiakkaalta jää myönnettyjä tunteja käyttämättä, ei tunteja voi siirtää käytettäväksi myöhempänä ajankohtana. Esimerkiksi edellisessä kuussa käyttämättä jääneet tunnit eivät siirry käytettäväksi seuraavalle kuulle.

Palvelusetelituottajalla on riittävä ohjeistus hygieniasta muun muassa käsihygieniasta. Palvelusetelituottaja hankkii henkilökunnan tarvitsemat käsiaineet ja muut henkilökunnan suojautumiseen kuuluvat suojavälineet. Palvelusetelituottajalla on menettelytavat, joilla asiakkaiden turvallisuus varmistetaan. Tautiepidemian aikana suojaimia käytetään asiakastilanteissa voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Yhteistyö ja tiedottaminen asiakkaan, asumisyksikön, läheisverkoston ja viranomaisten välillä on toimivaa, avointa ja keskustelevaa.

3.2 RIKOSREKISTERIOTTEEN TARKISTAMINEN

Palvelusetelituottajan tulee olla varmistanut lasten kanssa työskentelevien avustajien taustoista ja soveltuvuudesta. (Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä, 504/2002). Omavalvontaan sisältyy myös valvontalain 28 §:ssä säädetty palveluntuottajan velvollisuus tarkistaa työntekijöiden rikosrekisteriote iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden sosiaali- ja terveystalouksissa. Vammaisten henkilöiden kanssa työskentelevien osalta oikeus ja velvollisuus rikosrekisteriotteen tarkistamiseen tuli voimaan 1.1.2025. Toimenpiteellä pyritään varmistamaan iäkkäiden tai vammaisten henkilöiden koskemattomuus tai turvallisuus. Palveluntuottajan tulee pitää kirjaa, milloin työntekijän rikosrekisteriote on esitetty ja tarkistettu.

3.3 PALVELUKERRAN PERUUTUS JA KESKEYTYS

Palvelukerran peruutukseen ja palvelun keskeytykseen liittyvistä käytännöistä on sovittava palvelusetelituottajan ja asiakkaan välisessä palvelusopimuksessa.

Asiakkaasta johtuvasta syystä Siun sote maksaa palvelusetelituottajalle keskeytyspäivältä suunnitelman mukaisista toteuttamatta jääneistä käynneistä päätöksessä sovitun palvelusetelin arvon. Palvelusetelituottajasta johtuvasta syystä tuottaja ei voi veloittaa toteutumatta jääneistä palveluista asiakasta tai Siun sotea. Palvelusetelituottajasta johtuva keskeytys ei saa aiheuttaa asiakkaalle palvelujen keskeytystä, palvelusetelituottaja on velvollinen turvaamaan ja järjestämään asiakkaalle suunnitellut palvelut ja käynnit asiakkaan niin toivoessa.

Siun sote korvaa vain sellaisen asiakkaalle annetun palvelun, joka on määritelty hänen asiakassuunnitelmaansa tai palvelupäätökseensä. Kaikista muutoksista palvelun suhteen tulee olla etukäteen yhteydessä vammaispalvelun edustajaan. Henkilökohtaisessa avussa matkaa koskevista lisätuntien tarpeesta tai avustajasta koituvista ateria-, matka- ja majoituskuluista tulee olla yhteydessä etukäteen Tilaaajan edustajaan.

Palvelukerran peruutukseen ja palvelun keskeytykseen liittyvistä käytännöistä on sovittava palvelusetelituottajan ja asiakkaan välisessä palvelusopimuksessa. Yleiset poissaolojen tarkenteet ja ohjeet löytyvät palvelusetelisääntökirjan yleisestä osasta luvusta 9.3.

Mikäli palvelusetelituottajan kanssa on erikseen asiakaskohtaisesti sovittu palvelun keskeyttämisestä, tulee palvelusetelituottajan hoiva- ja huolenpitopalvelujen keskeytymisestä ilmoittaa puhelimitse päätöksen tehneelle. Ilmoituksen voi tehdä myös sähköpostitse käyttämällä palvelusetelin koodia, henkilötietoja ei tule lähettää suojaamattomalla sähköpostilla.

Asiakkaasta johtuvasta syystä Siun sote maksaa palvelusetelituottajalle keskeytyspäivältä suunnitelman mukaisista toteuttamatta jääneistä käynneistä päätöksessä sovitun palvelusetelin arvon. Palvelusetelituottajasta johtuvasta syystä tuottaja ei voi veloittaa toteutumatta jääneistä palveluista asiakasta tai Siun sotea. Palvelusetelituottajasta johtuva keskeytys ei saa aiheuttaa asiakkaalle palvelujen keskeytystä, palvelusetelituottaja on velvollinen turvaamaan ja järjestämään asiakkaalle suunnitellut palvelut ja käynnit asiakkaan niin toivoessa.

3.4 KIRJAAMINEN, ARKISTOINTI JA TIETOTURVA

Palvelusetelituottaja kirjaa asiakkaan käynnin sisällön ja käyntiajat 15 minuutin tarkkuudella. Palvelusetelituottaja antaa sovitusta palvelusta palauteyhteenvedon päätöksen tehneelle viranhaltijalle. Palvelusetelituottaja toimittaa asiakasasiakirjat hyvinvointialueelle arkistointia varten ilman erillistä kustannusta palvelun päättyessä.

Palveluntuottajalla tulee olla asiakirjahallintoa koskevat kirjalliset ohjeet, joista ilmenevät mm. ohjeet asiakas- ja potilasasiakirjojen laadinnasta, säilyttämisestä ja salassapidosta, kirjaamiseen liittyvät käytännöt ja menettelyohjeet, vastuut, tietojen luovutus, asiakirjojen säilytys ja hävittäminen.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (703/2023) eli asiakastietolaki velvoittaa sosiaalihuollon julkisia ja yksityisiä palveluntarjoajia liittymään Kanta-palvelujen sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon. Palvelusetelituottajien täytyy olla liittyneitä Kanta-palvelujen Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon julkisen sektorin ja Siun soten aikataulun mukaisesti.

Julkisen sosiaalihuollon ja sen lukuun toimivan yksityisen palveluntuottajan tulee aloittaa sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen tallentaminen valtakunnalliseen arkistointipalveluun vammaispalvelujen palvelutehtävässä syntyneiden asiakirjojen osalta viimeistään 1.9.2026.

THL:n antaman määräyksen mukaisesti asiakastiedot tulee jatkossa kirjata palvelutehtävittäin jo sosiaalipalveluittain kohdistettuina rakenteisessa muodossa ja kirjaamisessa tulee käyttää kansallisesti määriteltyjä asiakasasiakirjarakenteita. Siun soten toimintaohjeita tullaan päivittämään, kun toimintaa järjestetään kansallisten ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ja palvelun antamiseen osallistuvan avustavan henkilön tulee kirjata asiakasasiakirjoihin palvelun ja potilaan hoidon järjestämisen, suunnittelun, toteuttamisen, seurannan ja valvonnan turvaamiseksi tarpeelliset ja riittävät tiedot. Jokainen asiakaskäynti on dokumentoitava riittävällä tarkkuudella.

Asiakastietojen käsittelyssä, dokumentoinnissa sovelletaan mm. lakia sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista (254/2015), lakia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä 784/2021, EU:n tietosuojasetusta sekä lakia sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000. Mikäli kirjaamisen käytänteisiin tulee esimerkiksi lainsäädännöllisiä muutoksia, niin palvelusetelituottaja on velvollinen ottamaan ne käyttöön. Palvelusetelituottajan on huolehdittava henkilökuntansa riittävästä huolenpitotyön kirjaamiseen ja tietojärjestelmiin liittyvästä osaamisesta ja kouluttamisesta. Palvelusetelituottaja kirjaa asiakasjärjestelmänsä asiakaskäynnit, sekä poikkeavuudet omaan tietojärjestelmäänsä toteutuneiden tuntien kirjaamiseen ja palveluaikojen seurantaan.

Palvelusetelituottaja sitoutuu noudattamaan Siun soten kulloinkin voimassa olevaa toimintaohjetta Asiakastietojen käsittelyohje hyvinvointialueen palveluntuottajille sekä henkilötietojen käsittelyn ehtoja.

3.5 LASKUTUS

Laskutusta koskevat ohjeet löytyvät palvelusetelisääntökirjan yleisestä osasta kohdasta 9.2 Laskutus.

4 Vammaisten lasten ja nuorten asumista tukevien palvelujen sekä vammaisten lyhytaikaisen huolenpidon palvelusetelituottajahakemukseen liitettävät asiakirjat

Siun sote tarkistaa kaikilta palvelusetelituottajilta tilaajavastuulain mukaiset tiedot palvelusetelisääntökirjan yleisen osan kappaleen 6.3 mukaisesti, minkä lisäksi hakemukseen on liitettävä seuraavat palvelukohtaiset liitteet:

- Vakuutusyhtiön todistus potilasvahinkolain tai muun riittävän vastuuvakuutuksen voimassaolosta (enintään 3 kk vanha)
- Valvontaviranomaisen päätös Soteri-rekisteröinnistä
- Todistus lakisääteisistä vakuutusmaksuista (enintään 3 kk vanha)
 - YEL-vakuutus: jos olet 18–67-vuotias, olet toiminut yrittäjänä yhtäjaksoisesti vähintään 4 kuukautta, työtulosi ovat vuonna 2025 vähintään 9208,43 euroa, työskentelet yrityksessäsi ja asut Suomessa.
 - Tapaturmavakuutus: Työnantajalla on velvollisuus ottaa tapaturmavakuutus työsuhteessa oleville työntekijöilleen työtapaturmien ja ammattitautien varalta. Työnantajan on otettava työtapaturma- ja ammattitautivakuutus seuraavissa tilanteissa; kun hän maksaa tai on sopinut maksavansa kalenterivuoden aikana työstä, jota hän teettää, palkkaa yli 1500 euroa vuonna 2025.
- GDPR:n mukainen tietosuojaseloste
- Täytetty palvelukohtainen Siun soten henkilötietojen käsittelytoimien kuvaus, esitätetty lomake henkilötietojen käsittelyn ehtojen liitteenä
- Valviran määräyksen mukainen omavalvontasuunnitelma
- Lääkehoitosuunnitelma (lääkärin allekirjoittama), mikäli palvelusetelituottaja on käytettävissä asiakastilanteisiin, joissa tarvitaan lääkehoitoa
- Selvitys käytetyistä alihankkijoista ja heidän osuudestaan palvelusetelituotannossa
- Henkilöstöluettelo. Palvelusetelituottaja ilmoittaa palvelusetelipalvelua tuottavan henkilöstön osalta tiedot [Siun soten henkilöstöluettelo -lomakkeella](#). Mikäli yrittäjä palkkaa tai vähentää henkilöstöä palvelusetelituottajaksi hyväksymisen jälkeen ja henkilöstömitoitus ja -rakenne muuttuu, tulee palvelusetelituottajan toimittaa henkilöstöluettelo myöhemmin pyydettyä palvelusetelipalvelua tuottavan henkilöstön osalta.

5 Sääntökirjan liitteet

Sääntökirjassa noudatetaan kulloinkin voimassa olevia versioita.

- Vammaisten lasten ja nuorten asumista tukevien palvelujen sekä vammaisten lyhytaikaisen huolenpidon henkilötietojen käsittelyn ehdot ja kuvaus (Aluehallitus 21.12.2022, § 260)